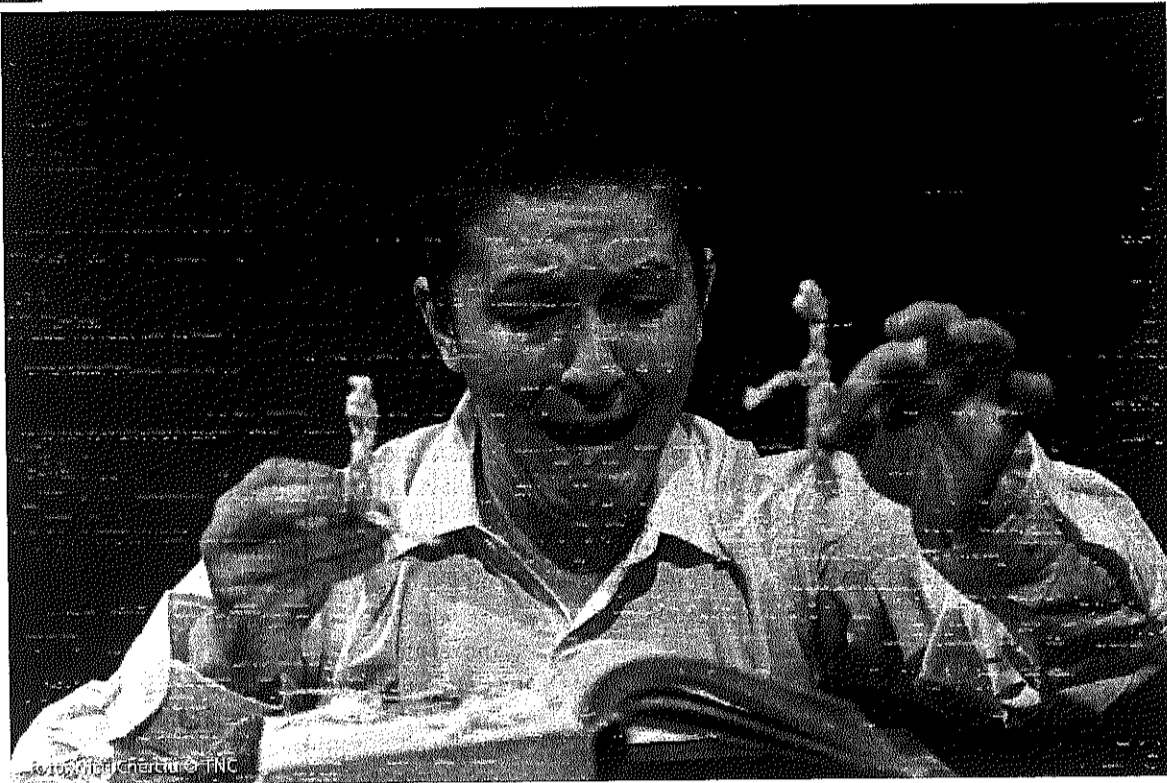

Patru premiere. Și-un spectacol proaspăt

Claudiu Groza

Anca Hanu

Două premiere la Naționalul din Cluj, una la Teatrul Municipal din Turda, o alta a Companiei ArtEmotion, la Oradea și un spectacol foarte recent al Teatrului Clasic „Ioan Slavici” din Arad, toate văzute în februarie, mă fac să constat că debutul de an este al producțiilor „minimaliste” ca resurse, dar și că nu musai înlesnirea contabilicească dă seama calității și că, chiar nițel mai strâmtorați, actorii și regizorii pot construi proiecte teatrale de văzut și gustat.

Ex/centric. Un proiect conceput și inițiat de actorul Ionuț Caras și construit pe un scenariu colectiv, cu o „infrastructură” scenică minimalistă, care pune în valoare potențialul actoricesc al protagoniștilor – actori mai experimentați sau aflați la debut de carieră, dar și doi „tehnicieni” ai Naționalului clujean, integrați cu naturalețe în reprezentație.

Ex/centric e subintitulat „exercițiu dramatic colectiv”, iar asta se vede în felul în care e bricolat scenariul, cu partituri individuale pregnante și elemente de legătură între scene, laolaltă cu un oarecare efort de a da coerență ghemului intrigii.

Un grup de oameni cu temperamente, personalități și preocupări diferite se adună periodic în varii spații... excentrice și „se joacă”. Adică joacă un fel de teatru, fiecare devenind „personaj”. Doar că povestea poate căpăta uneori o întorsătură tragică. Acesta e pretextul de la care pleacă protagoniștii din *Ex/centric* – Radu Lărgeanu, Alexandra Tarce, Diana Buluga, Alexandra Caras, Bianca Pinte, Mihail Onaca, Giovanni Mateescu și Silviu Galiș –, a căror interacțiune scenică e foarte fluentă fizic și bine reglată semantic, scoțând la iveală un *conflict schizofrenic* al personajelor. De la femeile cinice și masculinizate afectiv la fata inocentă, nimerită aiurea în grupul histrionic, sau de la băiatul ce-și joacă, psihanalizabil,

homosexualitatea la *macho*-ul frustrat, eroii bizari ai acestei povești ciudate au fost puși în valoare cu finețe și forță de toți actorii – nu remarc pe nimeni în mod special, deși diferențe de tonus au existat, tocmai pentru a accentua ideea de „creație colectivă”. E de notat însă *pasiunea* actorilor tineri de a-și face meseria, o pasiune care te (mă) face să fii *fanul* lor.

Scăderile spectacolului țin de zona „tehnică” și se explică prin faptul că Ionuț Caras e actor, nu regizor de profesie. Eclerajul – adică lipsa lui, care dă o notă permanentă de clarobscur scenei – e supărător, o anume lacună în coordonarea scenică se simte uneori; sunt elemente care nu deteriorează sensul reprezentației, dar irită un pic spectatorul. Dincolo de asta, însă, *Ex/centric* e cel puțin un început al unui proiect „de direcție” la Naționalul din Cluj, iar ideea lui Ionuț Caras merită salutăată.

Amalia respiră adânc. Actrița Anca Hanu este a treia „Amalia” pe care o văd pe scenă, întruchipând personajul din piesa Alinei Nelega, unul din cele mai bune texte dramatice românești recente, după opinia mea. Și m-am bucurat să văd că fiecare versiune scenică reconfigurează inflexiunile de semnificație ale acestei monodrame extrem de ofertante pentru orice actriță, dar nu mai puțin provocatoare.

Monica Ristea Horga, prima interpretă a textului, a pus în el amprenta tragică a unei existențe ratate; foarte tânăra Cristina Casian – pe cea a unei existențe inocent-„chiulite”, dacă pot folosi un termen atât de riscant; Anca Hanu aduce în scenă o existență „îndârjită”, acută dar și mereu critică, mereu mefientă, cumva, față de „vremile” prin care trece personajul.

Amalia respiră adânc – regizată la Cluj de Tudor Lucanu, cu premiera în 7 februarie – e povestea vieții unei femei de-a lungul a 50 de ani, din adolescență la senectute, sub semnul

traumatic al bulversărilor aduse de comunism, apoi de o „lume nouă” deja incoerentă pentru bătrâna internată într-un azil. Deși aduce în prim-plan, rând pe rând, inocența copilului confruntat cu sistemul coercitiv, durerea unei mame ce și-a pierdut fiul, cinismul supraviețuirii, diverse sincope familiale ori, finalmente, refugiul într-un univers haotic-personal, textul nu e o „frescă istorică”, ci o poveste de viață în care Istoria e mereu într-un plan secund, influențând existența. Dar personajul nu e „exponențial”, nu se vrea „arhetipal”, ci foarte complex-uman, și cred că asta explică și registrele diverse în care a fost abordat scenic.

Anca Hanu este o actriță în plin proces de maturizare profesională și cu un ambitus teatral extrem de larg, iar acest *one-woman-show* o confirmă. Stăpână pe sine dar cu naturalețe, concentrată dar și volubil-ludică, atentă la detalii și păstrând mereu echilibrul „vârștelor” personajului, ea a conturat o Amalia „răzbătătoare”, capabilă să reziste și să treacă prin iureșul vremurilor, un „martor pentru sine”, al cărei monolog e mai degrabă interior, dar cu atât mai frisonant cu cât e o confesiune intimă. Reprezentația se bazează într-o măsură covârșitoare pe resursele actricești, cu minime „adjuvante” scenice, iar ceea ce a impresionat și convins în jocul Ancăi Hanu a fost pe de o parte un calm impecabil, iar pe de alta o versatilitate ingenios calibrată a „măștilor” personajului său.

Tudor Lucanu a optat, după cum era și firesc, pentru o regie fină, care să acorde libertate actriței, potențând doar derularea intrigii cu câteva elemente de dinamică scenică, de la cele scenografice – el e și autorul scenografiei – la cele de mișcare. Spectacolul e construit cu economie spațială, dar nu e static, iar în câteva secvențe (precum cea a „scrisorii către domnul comandant”, cu o carte și omuleți din hârtie ca „videografie” a poveștii din poveste, ori cea interactivă, a aeroportului, când eroina străbate sala ca în holul unui spațiu aglomerat) eficiența acestei regii discrete se dovedește din plin.

Acest indiscutabil succes cu *Amalia*... m-a făcut foarte curios de următoarele proiecte ale Ancăi Hanu. Mă aștept la surprize. De bună seamă, plăcute.